

Handläggare
Stefan Larsson Lindmark
Telefon: 076-12 33 990

Till
Utbildningsnämnden
2018-09-27

Undersökning av förskolebarnens ordföråd

Svar på skrivelse från Lotta Edholm (L), Cecilia Brinck (M), Christian Carlsson (KD) och John Kåberg (C).

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Eva Broström
Avdelningschef

Sammanfattning

Nämnden har mottagit en skrivelse från (L), (M) och (KD) med frågor om hur förskolebarns ordföråd kartläggs innan skolstart.

Stadens förskolor har ett stort fokus på barnens språkutveckling i det pedagogiska arbetet och att barnen ska få utveckla ett nyanserat talspråk, ordföråd och begrepp. Barnens språkutveckling följs upp på olika sätt, bland annat i den pedagogiska dokumentationen.

Förskolorna lägger stor vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling dock ingår inte i förskolans uppdrag idag att kartlägga barnens ordföråd. Förvaltningen ser att erfarenheterna från Göteborg kan tas tillvara och behöver ses utifrån Stockholms stads förutsättningar.

Ärendet

Lotta Edholm (L), Cecilia Brinck (M), Christian Carlsson (KD) och John Kåberg lämnade den 14 juni 2018 in skrivelsen ”Undersökning av förskolebarnens ordföråd” till utbildningsnämnden.

Skrivelsen lyfter fram att det är viktigt att uppmärksamma barn som behöver mer stöd inför skolstarten och att barn utan ett tillräckligt stort ordförråd riskerar att hamna efter i skolan och att de inte får den kunskap de har rätt till.

I skrivelsen framgår det att Göteborgs stad har undersökt ordförrådet hos 275 barn i åldrarna 4-5 år i stadsdelen Norra Biskopsgården. Undersökningen visade att ordförrådet hos tre av fyra av barnen var långt mindre än det förväntade.

I skrivelsen ställs två frågor:

1. Hur ser ordförrådet ut strax innan skolstart för förskolebarn i Stockholms stad?
2. Vilka resurser och åtgärder bedömer förvaltningen behövs för att åtgärda det som upptäcks vid en sådan undersökning?

I Vetenskapsrådets forskningsöversikt från år 2015¹ liksom i en rapport från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm² framhålls att förskola av god kvalitet har positiva och långsiktiga effekter på barns utveckling och lärande. Därför är det viktigt att stadens barn i åldern 1-5 år får ta del av den förskoleverksamhet som erbjuds. Utbildningsnämnden har tillsammans med stadsdelsnämnderna uppdraget att öka inskrivningsgraden i förskolan.

Den viktigaste faktorn för kvaliteten i förskoleverksamheten är personalens kompetens och hur de förstår, agerar och lyssnar på barnen. För att barnen i förskolan ska få möta kompetent och engagerad personal gör staden en rad satsningar, bland annat genom att

- vidareutbilda barnskötare till förskollärare
- ge möjlighet för personal utan pedagogisk grundutbildning att utbilda sig till barnskötare
- erbjuda förskollärare att studera på masterutbildningar.

Förskolorna i staden arbetar varje dag med barnens språkutveckling utifrån uppdraget i läroplanen. Barn med utländsk bakgrund ges möjlighet att utveckla sitt modersmål för att få bättre möjligheter att lära sig svenska och även utveckla kunskaper inom andra områden.

Det pågår en rad satsningar för att stärka arbetet med barnens språkutveckling i stadens förskolor. Några av satsningarna är

- det statliga läslyftet
- samarbetet med de lokala biblioteken

¹ Vetenskapsrådet (2015), En likvärdig förskola för alla barn

² Förskolan – En god investering i jämlika villkor (2017)

- ett pilotprojekt med förskolebibliotek i några stadsdelsförvaltningar
- regelbundna utbildningar om att arbeta med flerspråkighet i förskolan.

Skolverket har gett ut stöd för att kartlägga elevers kunskaper i matematiskt tänkande och språklig medvetenhet i förskoleklass. Kartläggningen i förskoleklass under höstterminen ska ge stöd att tidigt identifiera elever som visar en indikation på att inte nå de kunskapskrav som sen ska uppnås i årskurs 1 och 3 i grundskolan samt hjälpa läraren att kunna få syn på elever som är i behov av extra anpassningar, särskilt stöd eller särskilda utmaningar. Materialen blir obligatoriska att använda från den 1 juli 2019.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadens förskolor har ett stort fokus på barnens språkutveckling i det pedagogiska arbetet och att barnen ska få utveckla ett nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp. Förskolorna lägger stor vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling och uppmuntra och ta till vara barnets nyfikenhet och intresse för den skriftspråkliga världen. Barnens språkutveckling följs upp på olika sätt, bland annat i den pedagogiska dokumentationen. I förskolans uppdrag ingår dock inte att kartlägga barnens ordförråd varför det är svårt att svara på frågan om hur förskolebarnens ordförråd ser ut innan skolstart.

Förvaltningen ser att det är en intressant kartläggning som Göteborg genomfört och att det finns erfarenheter som Stockholms stad kan ta tillvara på. Förvaltningen kommer därför närmare undersöka erfarenheterna utifrån kartläggningen för att kunna göra en bedömning av hur ett sådant arbete kan användas i Stockholm stad. Då med beaktande av att det från höstterminen 2019 blir obligatoriskt att använda Skolverkets material att kartlägga elevers kunskaper i språklig medvetenhet i förskoleklass.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bilaga

Skrivelse ”Undersökning av förskolebarnens ordförråd” (L), (M) och (KD)